

L'impacte del Consum de Substàncies en la Violència de Gènere

L'ús d'alcohol i drogues representa un important desafiament per a la salut pública, impactant en milions de persones de tot el món. A més dels efectes adversos que estes substàncies generen en la salut física i mental dels qui les consumixen, poden tindre repercussions negatives en les dinàmiques familiars i socials, com ara episodis de violència de gènere cap a la parella sentimental o violència domèstica cap a algun familiar amb qui convisca (Lavorato, 2023).

Font: Universitat Interamericana de Puerto Rico, Bayamón (2022).

La connexió entre el consum d'alcohol i/o drogues i estes situacions de violència en la llar és un fenomen complex influenciat per múltiples factors individuals, familiars, socials i culturals. No obstant això, l'evidència científica recolza que l'ús d'estes substàncies està fortament vinculat amb un increment en la probabilitat i severitat d'estos episodis, funcionant com a desencadenant o com a factor que facilita que estes situacions es mantinguen en el temps (Lavorato, 2023).

Per exemple, l'alcoholisme a Espanya representa un problema significatiu tant a nivell social, sanitari i econòmic, i es reflectix clarament en la societat actual. Les taxes de consum indiquen que afecta aproximadament el 10% dels homes i entre el 3% i el 5% de les dones. Malgrat que moltes dones que denuncien maltractaments indiquen que la violència no ocorre quan les seues parelles estan sòbries, la situació canvia dràsticament quan han consumit alguna substància com l'alcohol (Llopis Giménez, Rodríguez García, & Hernández Mancha, 2014).

És important destacar el risc que estes conductes representen per a un grup particularment vulnerable en la nostra societat: els adolescents. Durant esta etapa de la vida, els joves solen realitzar comportaments de risc amb major freqüència que els adults, incloent-hi el consum d'alcohol i altres substàncies psicoactives. A més, es tracta d'un fenomen transcultural, ja que segons els informes epidemiològics, el 61% dels estudiants d'últim any d'ensenyança secundària als Estats Units consumixen alcohol, mentres que a Itàlia esta pràctica afecta al 18% dels adolescents d'entre 11 i 17 anys, i al 73% dels joves d'entre 18 i 24 anys que han begut alcohol almenys una vegada en la seua vida, sent este consum descrit com a "ocasional" en el 66% dels casos. Així mateix, el 26% dels joves italians d'entre 15 i 19 anys han experimentat amb una o més drogues psicoactives, com a marihuana, cocaïna, estimulants, al·lucinògens i opiàcis, sent la marihuana la substància il·lícita més utilitzada (Simonaggio et al., 2024).

D'altra banda, l'estat d'inconsciència que pot resultar del consum voluntari d'alcohol o altres substàncies, és sovint aprofitat pels agressors per a cometre abús sexual. Este fenomen, conegut per les seues sigles en anglés (DFSA) pot ser oportunista si l'agressor es troba amb la situació d'inconsciència o proactiu si té lloc quan l'agressor, o els qui els assistixen, administren intencionadament substàncies per a disminuir o eliminar la capacitat d'una persona de consentir de manera plena a una activitat sexual, una problemàtica que afecta de manera creixent a adolescents i dones joves. En uns certs casos, el consum de substàncies pot ser forçat o la víctima podria no estar al corrent de la presència d'estes drogues. Qualsevol tipus de relació sexual amb una persona que no pot atorgar el seu consentiment ple constituïx un delictes i es classifica com a violència sexual. Segons algunes fonts, fins al 75% de les formes de violència estan vinculades al consum d'alcohol o drogues. Un estudi realitzat a Espanya en 2011 va revelar que el 31% dels casos de violència sexual corresponen a DFSA (Simonaggio et al., 2024).

Reduir el consum d'alcohol i drogues és clau per a minimitzar l'impacte d'estes substàncies en la salut pública, les relacions socials i l'aparició de situacions de violència. La prevenció ha de prioritzar-se com una ferramenta fonamental, no sols per a evitar conductes violentes, sinó també per a protegir els col·lectius més vulnerables, com a adolescents i dones joves, els qui enfronten majors riscos associats al consum d'estes substàncies. És essencial fomentar una consciència social crítica que desmitifique l'ús de drogues, sensibilitze sobre els seus efectes neurobiològics i psicològics, i destaque les seues conseqüències en l'àmbit familiar i social.

Referències bibliogràfiques

Lahera, G. (2024, noviembre 8). ¿Por qué la cocaína favorece la violencia sexual? *El País*. Recuperado de <https://elpais.com/salud-y-bienestar/opinion/2024-11-08/por-que-la-cocaina-favorece-la-violencia-sexual.html>

Lavorato, E. (2023, noviembre 25). El consumo de drogas y alcohol y su influencia con la violencia doméstica. *Ámbito*. Recuperado de <https://www.ambito.com/informacion-general/el-consumo-drogas-y-alcohol-y-su-influencia-la-violencia-domestica-n5883853>

Llopis Giménez, C., Rodríguez García, M. I., & Hernández Mancha, I. (2014). Relación entre el consumo abusivo de alcohol y la violencia ejercida por el hombre contra su pareja en la unidad de valoración integral de violencia de género (UVIVG) de Sevilla. *Cuadernos de Medicina Forense*, 20(4), 151–169. <https://scielo.isciii.es/pdf/cmfv/v20n4/original1.pdf>

Prego-Meleiro, P., Recalde-Esnoz, I., Sordo, L., Del Castillo, H., García-Ruiz, C., Montalvo, G., & López-Cuadrado, T. (2024). Drug-facilitated sexual assault in youth nightlife contexts in Spain. *Public health*, 233, 157–163. <https://doi.org/10.1016/j.puhe.2024.05.022>

Rosero-Ordóñez, S. F., Flores-Brito, P. R., & Goyes-Guerra, M. B. (2024). Consumo de alcohol con la posibilidad de ser víctima de violencia física en estudiantes universitarios. *Revista Arbitrada Interdisciplinaria de Ciencias de la Salud. Salud y Vida*, 8(15), 40–50. <https://fundacionkoinonia.com.ve/ojs/index.php/saludyvida/article/view/3196/5564>

Simonaggio, C., Rubini, E., Facci, G., Castagna, P., Canavese, A., Scotti, L., & Gino, S. (2024). Victims of drug facilitated sexual assault aged 13-24: a cross sectional study on the pool of users of a sexual violence relief centre in Northern Italy. *International journal of legal medicine*, 138(4), 1593–1602. <https://doi.org/10.1007/s00414-024-03197-0>

Universidad Interamericana de Puerto Rico, Bayamón. (2022). Violencia de género [Fotografía]. Recuperado de <https://fusion22.bayamon.inter.edu/wp-content/uploads/2022/07/violencia-de-genero.jpg>